

KLIMA

Gisulat ni Kristine Grace Natividad Tome

Gi-illustrar ni
Winnie Glendore Abarra

ISAAA Inc.

CEBUANO

Gipatik sa:
International Service for the Acquisition of Agri-biotech Applications, Inc.
www.isaaa.org

ISBN 978-1892456-72-9

Katungod-pagpanag-iya © 2023 Kristine Grace Tome
Katungod-pagpanag-iya sa mga ilustrasyon © 2023 Winnie Glendore Abarra
Gihubad sa Cebuano ni Destin Kit Manuel

Iya sa tig-imprinta ang tanang katungod ning basahona. Gawas sa mubo nga mga kinutlo sa usa ka rebyu, kini nga libro, o mga bahin niini, dili angay kopyahon, tipigan sa usa ka retrieval system o ipadala sa bisan unsang porma o sa bisan unsang paagi, elektronik, mekanikal, pagkopya, pagrekord, pagdoble o uban pa, nga walay daang sinulat nga pagtugot gikan sa magmamantala ug tag-iya sa katungod-pagpanag-iya.

KLIMA

ni Kristine Grace Natividad Tome
Gi-illustrar ni Winnie Glendore Abarra

**“Papa, andam na ko para mo eskwela!”
misinggit si Klima samtang migawas siya
sa iyang kwarto.**

**“Humanon lang nako
og ayo ang pultahan.
Dali ra ni,” tubag ni
Papa.**

**Nag-tan-aw si Klima sa
iyang Papa nga
nagbukas sa sudlanan
sa mga toolbox ug
nag-ilís sa nadaot nga
sira.**

**“Human na!”
mikidhat iyahang
Papa kay Klima ug
mitudlo sa iyang
kwarto aron
pahinumdoman
siya nga palungon
ang suga.**

**Miingon iyahang Papa
nga may pahiyom,
“Gihigugma ni Klima...**

**...ang kalibotan!!!”
gipadayon nga gisulti
ni Klima ug midagan
siya balik sa kwarto
aron palungon ang
suga.**

**Sa eskwelahan, nagdula si Klima ug ang
iyang amiga nga si Julia.**

**“Klima! Naa koy balloons sa akong bag.
Atong pun-on kini og tubig,” ingon ni Julia.**

A cartoon illustration of a young girl with brown hair and glasses, looking upwards with a surprised expression. She is in a green field with white daisies under a blue sky with clouds. A dark blue building is partially visible on the right.

**Mitingog ang bell, ug nanagan sila
padulong sa ilang klasrum para sa ilang
sunod nga klase. Gibiyaan ni Klima nga
nagtulo ang gripo.**

**“Okay ra na. Gamay
ra man na nga tubig,”
ingon niya sa iyang
kaugalingon.**

ART CLASS

Sa ilang Art class, giingnan sila ni Teacher Camille nga magpintal og hulagway sa mga bukid.

“Himoa nga berde ang mga bukid kay gusto nato nga mapuno kini og mga kahoy! Pagpintal sab og mga hayop. Dili nato gusto nga adunay mga haw-ang nga kalasangan, diba?”

Naglisod si Klima sa pagdrowing sa mga hayop. Nahigawad siyang ayo ug iyang gikumot ang papel sa ika-napulo na nga higayon.

“Aaargh! Lisod kaayo!” misinggit si Klima.

“Nakita nako nga nagkalisod naka. Mahimo ba nga mopahuway sa ta sa gawas human nimo mahipos ang basura,” ingon ni Teacher Camille.

“Okaaay,” mituman si Klima ni Teacher Camille.

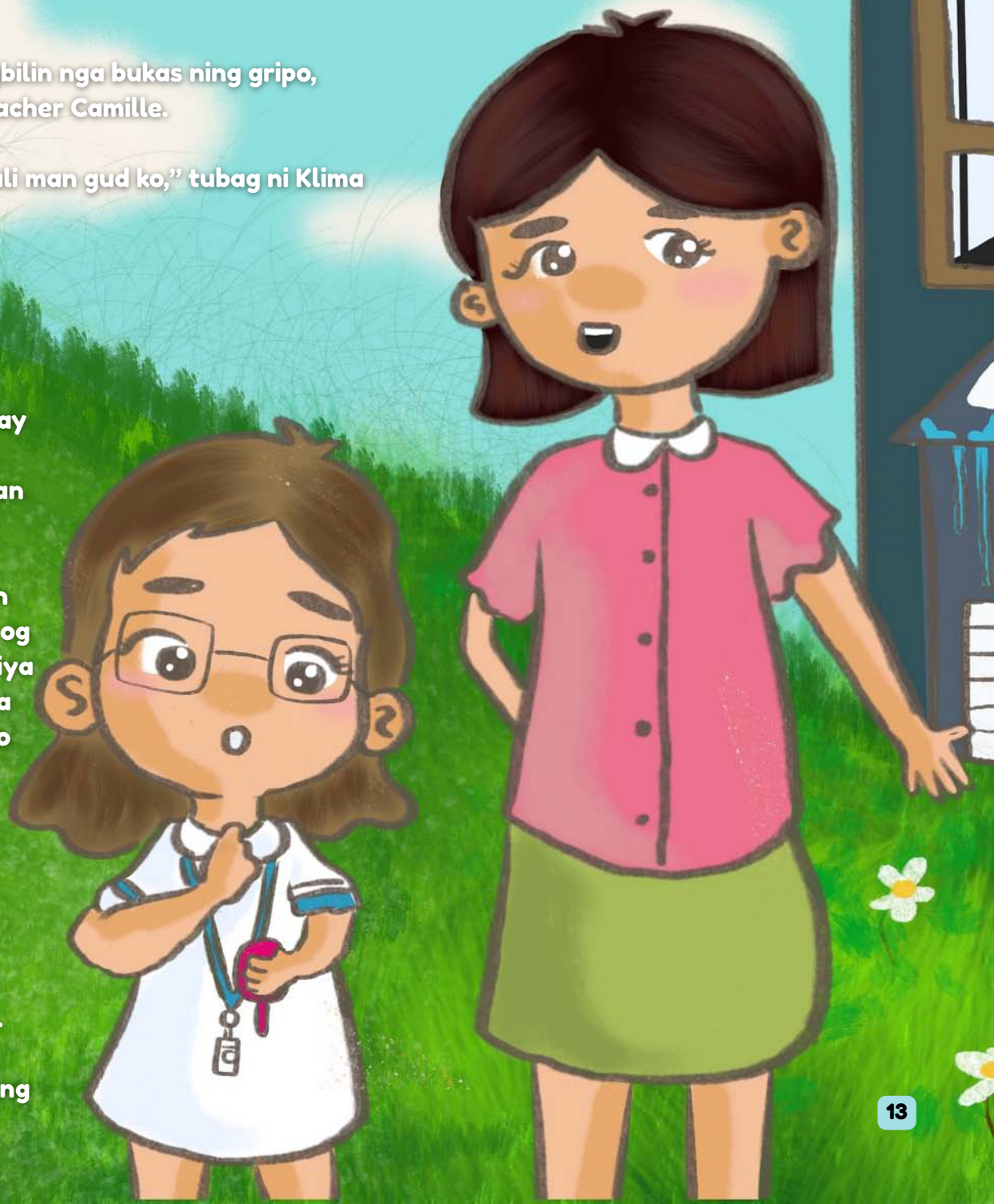
“Kabalo ka ba kinsay nagbilin nga bukas ning gripo, Klima?” pangutana ni Teacher Camille.

“Uhhmm, ako. Kay nagdali man gud ko,” tubag ni Klima nga puno’g kaulaw.

“Nasabtan nako nga nagdali ka, pero ang kalibutan pud nawagtangan na’g panahon. Ang mga gagmay nga butang nga dili nato buhaton aron matabangan ang kalibutan makadaot nato sa umaabot. Ang paglabay og basura bisan asa, sobra nga paggamit og papel, ug bisan ang pagbiya sa gripo nga nagtulo, mga timaan kini nga wala nato giatiman ang kalibutan. Kabalo ko nga maayo ka nga bata, Klima. Palihog ayaw pag-usab,” iyang giingon.

Dayon gihatagan niya si Klima og gamayng samin.

“Makatabang ni nimo masabtan unsay mahimong mahitabo sa umaabot.”

Nianang gabhiona, sige'g
hunahuna si Klima sa gisulti
ni Teacher Camille. Gikuha
niya ang gamayng samin ug
mitan-aw sa iyang nawong.

“Gihigugma ni Klima ang
kalibutan, apan...”

Kalit nisiga ang samin ug
napuno og kahayag ang
kwarto!

Sa pagbuka niya sa iyang mga mata, nakita niya ang iyang kaugalingon sa eskwelahan nga nagsul-ob sa samang sinina nga iyang gisul-ob niadtong adlaw. Morag nagtan-aw siya sa replay sa iyang adlaw. Nagdula siya og mga water balloon uban ni Julia, gibiyahan ang gripo nga nagtulo, ug gilabay ang mga papel sa salog.

Dayon, kalit siyang nahimong tin-edyer apan nagpadayon gihapon og binuhat sa mao ra nga mga butang. Nahimo siyang tigulang nga babaye ug gihimo gihapon niya ang samang mga butang pag-usab.

Namatikdan niya nga samtang nagtan-aw siya sa iyang kaugalingon nga nagkatigulang, ang kalibutan sa iyang palibot mas nahimong mas init, mas uga, ug mas masulub-on.

“Unsa’y nahitabo?” huna-huna niya.

Nakita niya ang gamayng samin sa salog ug iyang gikuha. Giablihan niya kini, ug misiga pag-usab ang hayag gikan niini.

Nakita niya ang iyang kaugalingon nga nagdula og water balloons uban ni Julia pag-usab, apan karon, gipalong na niya ang gripo una siya midagan pabalik sa ilang klase.

Miadto siya sa ilang art class ug usa ra ka papel ang iyang gigamit para sa iyang pagpintal. Gilabay niya tanan niyang basura sa basurahan.

**Nagkatigulang
siya apan
nagpadayon siya
sa pagbuhat og
mga maayong
butang para sa
kalibutan. Ang
kalibutan sa
iyang palibot kay
hayag og
matahum.**

“Klima!”

Nakamata siya sa tingog sa iyang inahan.

“Gisingot ka, akong hinigugma. Nagdamgo bakag dautan?”

“Murag ana gyud, Mama... Ngano man kinahanglan nato higugmaon ang atong planeta?” pangutana ni Klima.

“Daghan kaayog ginaatubang ang atong planeta, Klima. Mas init na karon kaysa naandan, makasinati ta og kusog nga kusog nga bagyo, ug mas uga na ang yuta kaysa sauna. Gitawag kini og pagbag-o sa klima,” pasabot sa Mama ni Klima.

“Nganong nahitabo man ni?” pangutana ni Klima.

“Tungod kay daghang tawo nga wala nag-atiman sa kalibutan. Pero ayaw kawad-i og paglaum. Sayantist man ko, di ba? Ang ingon nako nga mga tawo mangita og paagi aron matabangan ang kalibutan nga makalahutay. Nakasulti na ba ko nimo unsay trabaho ni Mama?”

“Ang nahibaloan ra nako kay nagtuon ka og humay,” tubag ni Klima samtang nang huy-ab siya.

“Oo. Nagtuon ko unsaon pagpalig-on sa humay aron makalahutay bisan init ug uga ang panahon. Ang uban pud nga sayantist nagtuon unsaon pagbuhi sa humay bisan naay baha...” iyang gisaysay.

“Ha? Giunsa???” nahibulong si Klima.

“Nakahinumdom ka ni Daddy nga nag-ayo sa pultahan gahapon? Gigamit niya ang iyang sudlanan sa mga toolbox, di ba? Kami pud, naa mi among sudlanan sa mga toolbox nga gitawag og Bioteknolohiya. Kini nga mga himan makatabang namo paghimo og mas lig-on nga tanom ug hayop aron makalahutay sila sa pagbag-o sa klima.”

“Bilib kaayo ko, Ma! Dili ko makahuwat isulti sa akong mga amigo og amiga kung unsay imong ginatrabaho,” ingon ni Klima sa iyang Mama.

“Bilib pud kaayo ko nimo, Klima! Nahigugma gyud ka sa kalibutan, ug kung magtinabangay ta, dili kaayo mausab ang atong planeta.”

Gihalokan sa Mama ni Klima ang iyang agtang.

“Balik na ug katulog, akong hinigugma,” ingon ni Mama ni Klima samtang naglakaw siya pagawas sa kwarto.

“Balik na ug katulog, gugma nako,” ingon ni Mama ni Klima samtang naglakaw siya pagawas sa kwarto.

“Gihigugma ni Klima ang Yuta,” mihunghong siya ug gipiyong ang iyang mga mata nga may pahiyom sa iyang nawong.

Hayag ug matahum ang kaugmaon nga naghulat kaniya.

MAGKAT-ON TA UBAN NI KLIMA!

KLIMA

Ang kasagarang panahon sa usa ka lugar ug panahon sa tuig.

Aron makakat-on pa ug dugang bahin sa pagbabago ng klima ug bioteknolohiya, bisita ang bit.ly/ISAAAPocketK43 o www.isaaa.org

PAGBABAGO NG KLIMA

Ang mga kausaban sa hulagway sa panahon (sama sa kainit ug ulan) sa usa ka dapit sulod sa daghang katuigan.

Mga epekto sa pagbag-o sa klima:

- Mas init nga temperatura
- Mas kusog nga mga bagyo/unos
- Mas uga nga yuta

BIOTEKNOLOHIYA

Usa ka siyentipikong teknik nga mogamit og buhing organismo aron makahimo og mapuslanong mga produkto o mapaayo ang mga tanom, mga hayop, ug uban pang mga organismo.

Mga pananglitan sa produkto sa bioteknolohiya:

- Mais nga makalahutay sa hulaw
- Mas himsog nga humay
- Talong nga dili dali madutlan sa mga ulod

